

2. Basım

DERİN ÖĞRENME

Dr. Zeynep Ünal

DERİN ÖĞRENME

Dr. Zeynep Ünal

Yayın No.: 335
ISBN: 978-625-7932-14-1
E-ISBN: 978-625-7932-69-1
Basım Sayısı: 2. Basım, Mart 2022

© Copyright 2022, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 2077

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

"NOBEL BİLİMSEL ESERLER" bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-
Alan Editörü: Sadık Küçükakman -sadic@nobelyayin.com

Sayfa Tasarım: Furkan Mülayim -furkan@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Seda Polat -seda@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Ünal, Zeynep.

Derin Öğrenme / Zeynep Ünal

2. Basım, VIII+ 132s., 13,5x21,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-7932-14-1

E-ISBN: 978-625-7932-69-1

1. Derin Öğrenme 2. Makine Öğrenimi 3. Yapay Zeka

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - Faks: 0 312 278 21 65 - Sipariş: siparis@nobelyayin.com-

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kida Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

Baskı ve Cilt

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA
• Tel: 0 312 395 85 71 Sertifika No: 47479

ÖN SÖZ

Son yıllarda hızlı gelişen teknolojiyle ve bu teknolojilerin kullanımını dolayısıyla oluşan verinin büyüklüğü nedeniyle analizi için ihtiyaç duyulan tekniklerin etkinliğinin araştırılması bu kitabın yazılmasında temel motivasyonu oluşturmaktadır. Her geçen gün yeni tekniklerin literatüre girdiği yapay zekâ alanında probleme ilişkin en uygun tekniğin seçilmesi veri analizinde verilmesi gereken en önemli kararlardan biridir.

Elinizdeki kitap, doktora tezi kapsamında, derin öğrenme konusunda yaptığım çalışmanın, bir kısmının genişletilmiş hâlidir

Kitabın ilk bölümünde yapay zekâ kavramı detaylı şekilde ele alınmıştır. Yapay zekâ kavramı açıklanmaya çalışılırken tarihsel gelişiminde yer alan önemli detaylara yer verilmiş, ilkel tekniklerden daha gelişmiş tekniklere doğru bir akış takip edilmiştir. Tekniklerin hangi ihtiyaçtan dolayı ortaya çıktığı, hangi probleme çözüm getirdiği konusu irdelenmiştir. Bazı geleneksel tekniklerin sağladığı avantajlardan dolayı günümüzde hâlen kullanıldığı ve gelişmiş teknikler için bir temel oluşturduğu vurgulanmıştır. Bu tekniklerden biri olan lojistik regresyon tekniği birçok sınıflandırma tekniğinin temelini oluşturması sebebiyle ayrıca ele alınmıştır. Diğer yapay zekâ tekniklerinden kullanım şekliyle ayrılan bulanık mantık konusu detaylı şekilde açıklanmıştır. Bulanık mantığın, belirsizlik durumunda diğer yapay zekâ tekniklerinin etkinliğini artırma özelliğine dair örnekler verilmiştir. Derin öğrenme temelini oluşturan yapay sinir ağlarından kısaca bahsedildikten sonra derin öğrenme açıklanmıştır.

Kitabın devam eden bölümlerinde makine öğrenmesi tekniklerinden literatürde yer alan en güncel ve gelişmiş olan teknikler araştırılmıştır. Makine öğrenme ilkelerinin büyük bölümünün uygulandığı yapay sinir ağları tekniğinin büyük veri kavramı ile beraber ön plana çıktığına değinilmiştir. Son yıllarda araştırmacıların bu alana gösterdiği ilgi yapay sinir ağları tekniğinin birçok eksiğinin giderilmesine sebep olmuştur. Daha önce tek gizli katmandan fazla eğitilemeyen yapay sinir ağları yeni yaklaşımlar kullanılarak çok katmanlı ağlara

dönüşme ve “Derin Öğrenme” kavramının ortaya çıkma süreci açıklanmıştır.

Derin öğrenme tekniğinde kullanılan güncel aktivasyon ve kayıp fonksiyonlarına, optimizasyon algoritmalarına, aşırı öğrenme probleminin çözüm yollarına, öğrenme sürecini verimli hâle getirecek parametre ayarlarına ve derin öğrenme platformlarına yer verilmiştir. Derin öğrenme konusunda Türkçe literatürün sınırlı olması sebebiyle bu çalışmanın Türkçe literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
--------------	-----

1. Bölüm

YAPAY ZEKA ALGORİTMALARI.....	1
1.1. Uzman Sistemler	3
1.2. Genetik Algoritmalar	4
1.3. Bulanık Mantık	5
1.3.1. Üçgensel Bulanık Sayılar	7
1.3.2. Yamuk Bulanık Sayılar	8
1.4. Makine Öğrenmesi.....	10
1.4.1. Denetimli Öğrenme	10
1.4.2. Takviyeli Öğrenme.....	11
1.4.3. Denetimsiz Öğrenme	12
1.4.4. Hibrit Öğrenme.....	13
1.5. Sınıflandırma Algoritmaları.....	13
1.5.1. Vektör Destek Makineleri	14
1.5.2. Karar Ağaçları	14
1.5.3. Lojistik Regresyon.....	15
1.5.4. Yapay Sinir Ağları.....	16
Kaynakça	20

2. Bölüm

DERİN ÖĞRENME	23
2.1. Derin Ağlar	27
2.2. Bulanık Derin Öğrenme	30
Kaynakça	32

3. Bölüm

AKTİVASYON FONKSİYONLARI	33
3.1. Adım Aktivasyon Fonksiyonu	33
3.2. Doğrusal Aktivasyon Fonksiyonu.....	34

3.3. Lojistik Aktivasyon Fonksiyonu	35
3.4. Tanh Aktivasyon Fonksiyonu	36
3.5. Softmax Aktivasyon Fonksiyonu.....	37
3.6. ReLU Aktivasyon Fonksiyonu.....	37
3.7. Leaky ReLU Aktivasyon Fonksiyonu.....	38
3.8. Softplus Aktivasyon Fonksiyonu	39
3.9. PReLU Aktivasyon Fonksiyonu	40
3.10.ELU Aktivasyon Fonksiyonu.....	41
3.11.Swish Aktivasyon Fonksiyonu.....	42
Kaynakça	44

4. Bölüm

GRADYAN İNİŞ ALGORİTMASI.....	45
4.1. Yığın Gradyan İniş.....	49
4.2. Stokastik Gradyan İniş	50
4.3. Mini-yığın Gradyan İniş.....	50
Kaynakça	52

5. Bölüm

KAYIP FONKSİYONLARI	53
5.1. Ortalama Karesel Hata	54
5.2. Mutlak Hatalar Ortalaması	55
5.3. Ortalama Yanlılık Hatası	57
5.4. Huber Loss Kayıp Fonksiyonu.....	57
5.5. Log-Cosh Kayıp Fonksiyonu	59
5.6. Kuantil Kayıp Fonksiyonu	60
5.7. Log-Loss Kayıp Fonksiyonu.....	62
5.8. Dengeli Çapraz Entropi.....	62
5.9. Odak Kayıp Fonksiyonu	63
5.10. Kullback-Leibler İraksaması.....	64
5.11. Sıfır-Bir Kayıp Fonksiyonu	65
5.12. Üstel Kayıp Fonksiyonu	65
5.13. Hinge Kayıp Fonksiyonu	65
Kaynakça	67

6. Bölüm

OPTİMİZASYON ALGORİTMALARI	69
6.1. Birinci Derece Optimizasyon Algoritmaları	70
6.1.1. Momentumlu Gradyan İniş Algoritması.....	71
6.1.2. Nesterov Momentumlu Gradyan İniş Algoritması	72
6.1.3. ADAGRAD Algoritması	73
6.1.4. ADADELTA Algoritması	74
6.1.5. RMSprop Algoritması	75
6.1.6. AdaMax Algoritması	78
6.1.7. NADAM Algoritması	78
6.1.8. AMSGrad Algoritması	79
6.2. İkinci Derece Optimizasyon Algoritmaları	81
6.2.1. Newton Optimizasyon Tekniği.....	82
6.2.2. Levenberg – Marquardt Optimizasyon Algoritması	82
6.2.3. Eşlenik Gradyan Optimizasyon Algoritması	82
6.2.4. Quasi-Newton Optimizasyon Algoritması	84
Kaynakaça	85

7. Bölüm

AŞIRI ÖĞRENME VE REGÜLASYON.....	87
7.1. Yanlılık ve Varyans Dengesi	87
7.2. Yetersiz Öğrenme ve Aşırı Öğrenme	89
7.3. Eğitim, Doğrulama ve Test Kümeleri	91
7.4. Çapraz Doğrulama	91
7.5. Veri Çoğaltma Tekniği.....	92
7.6. Erken Sonlandırma.....	93
7.7. L1 ve L2 Regülasyonları.....	94
7.8. Seyreltme	96
Kaynakaça	98

8. Bölüm

HİPERPARAMETRELER.....	99
8.1. Öğrenme Katsayısı.....	100
8.2. Gizli Katman Sayısı	101

8.3. Gizli Katmandaki Nöron Sayısı	102
8.4. Çevrim Sayısı.....	103
8.5. Ağırlıklara Başlangıç Değerler Atama.....	105
8.6. Mini-Yığın Boyutu.....	106
Kaynakça	107

9. Bölüm

DERİN ÖĞRENME YAZILIM PLATFORMLARI..... 109

9.1. Caffe.....	109
9.2. CNTK.....	109
9.3. Theano	110
9.4. TensorFlow	110
9.5. Torch.....	111
9.6. Keras	111
9.7. Python	112
9.8. Anaconda ve Spyder	112
Kaynakça	113

10. Bölüm

SAĞLIKTA KULLANIM ALANLARI..... 115

10.1. Radyoloji.....	116
10.2. Dermatoloji.....	117
10.3. Kardiyoloji.....	118
10.4. Nöroloji.....	120
10.5. Genomik Tıp.....	121
10.6. Robotik Yardımlı Cerrahi	122
10.7. Palyatif Bakım ve Düşkünlük	123
10.8. Halk Sağlığı	125
10.9. Hasta memnuniyeti	126
Kaynakça	128